

howest
hogeschool

KWALITEITSCRITERIA OPLEIDINGEN

MAART 2023

INTRODUCTIE REFERENTIEKADER

Howest biedt kwalitatief hoogstaande opleidingen aan. Om deze kwaliteitsvolle opleidingen te borgen, moet elke opleiding voldoen aan een aantal criteria die de basiskwaliteit van een opleiding beschrijven. Howest hanteert in het kader van de interne kwaliteitszorg acht kwaliteitscriteria. Deze kwaliteitscriteria omvatten de elementen die belangrijk zijn voor het realiseren van de visie van Howest en de Europese standaarden voor kwalitatief hoger onderwijs. De criteria zijn eveneens geënt op de 8 kwaliteitskenmerken van de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO).

De 8 kwaliteitscriteria zijn generiek geformuleerd en overschrijden inhoudelijke verschillen en verschillen in onderwijs- en toetsconcepten. Hierdoor zijn ze van toepassing op alle opleidingen binnen de hogeschool. Verschil in verwachtingen afhankelijk van het VKS-niveau worden, waar relevant, geduid in het kader.

Elk criterium definieert wat basiskwaliteit is voor een opleiding. Het is essentieel dat opleidingen zich richten op het behalen van de basiskwaliteit voor elk criterium. Het voldoen aan de kwaliteitsverwachtingen van de aspecten die het eindniveau garanderen, is fundamenteel.

Het referentiekader dient als leidraad voor de opleiding om de eigen aanpak kritisch te evalueren. De criteria zijn richtinggevend voor opleidingen in het kader van alle interne kwaliteitszorgactiviteiten. Het is dus van belang dat de opleiding het referentiekader integreert in de dagdagelijkse werking en dat ze hierbij aandacht hebben voor het sluiten van de PDCA-cyclus. Kaders die de opleidingen hierin ondersteunen, zijn terug te vinden op [pagina van dienst Kwaliteitszorg](#). De kwaliteitscriteria worden eveneens gebruikt door het auditpanel van de externe opleidingsaudits, de Howest opleidingstoetsen en de pilotaccreditaties.

Tijdens kwaliteitszorgprocessen is het de bedoeling dat de sterke punten van de opleiding in de verf worden gezet en aandachtspunten worden gedetecteerd. Daarnaast wordt de opleiding door de inhoud van het kader ook uitgedaagd om zich blijvend te profileren in het onderwijslandschap en het beste uit zichzelf te halen.

Het hanteren van dit referentiekader en het evalueren van de eigen aanpak is van groot belang om de kwaliteit van de opleiding continu te verbeteren en de beste resultaten te behalen voor haar studenten. Dit draagt bij aan de verdere ontwikkeling van Howest als kwalitatief hoogstaande hogeschool.

Om opleidingen te ondersteunen, heeft de dienst Onderwijsontwikkeling & Opleidingskwaliteitszorg verschillende richtlijnen en kaders uitgewerkt die op de [Sharepointpagina](#) terug te vinden zijn. Per kwaliteitscriterium kan je de Howest-brede kaders en procedures terugvinden. Daarnaast worden per kwaliteitscriterium ook enkele vragen geformuleerd die de opleiding kan sturen en ondersteunen in hun reflectie.

HET REFERENTIEKADER KWALITEITZORG

KWALITEITSCRITERIUM 1:

VISIE EN BELEID

In haar visie maakt de opleiding een duidelijke keuze tot welk **profiel** ze opleidt en op welke (internationale) beroepsspecifieke en maatschappelijke ontwikkelingen ze inspeelt. In haar **didactisch concept** specificeert de opleiding hoe ze haar onderwijs vormgeeft en organiseert (onderwijsconcept) en hoe de **toetsing** wordt georganiseerd (toetsconcept).

De opleiding heeft een duidelijke visie op hoe ze het werkveld betreft bij het organiseren van het onderwijs. De visie op de opleiding is **geënt op de visie van Howest**.

De visie op de opleiding is **gekend** en **gedragen** door de kernteamleden en afgetoetst met het werkveld. De visie is richtinggevend voor het beleid. De opleiding heeft een beleid waarin **opleidingsbrede afspraken** worden gemaakt conform Howest onderwijskundige kaders.

De **visie** wordt **uitgedragen** door kernteamleden en is **gekend** bij niet-kernteamleden. Studenten kunnen de visie op de opleiding in eigen woorden formuleren. Werkveldpartners herkennen zich in de visie van de opleiding.

In het **beleidsplan** van de cluster waar de opleiding toe behoort, worden beleidsprojecten opgenomen die een realistisch antwoord bieden op de uitdagingen van de opleiding op middellange termijn. De beleidsprojecten van de opleiding dragen bij tot de verwezenlijking van de visie van de opleiding en het **strategisch plan van Howest**.

De beleidsprojecten worden **jaarlijks geëvalueerd** en bijgestuurd met betrokkenheid van het team, en op basis van input van stakeholders (studenten, teamleden, werkveld en management).

De **beleidsprojecten** en het **jaarrapport** zijn **gekend en gedragen** door de kernteamleden. Beiden geven richting aan de werking van het opleidingsteam en zijn vertaald in realistische en navolgbare acties.

KWALITEITSCRITERIUM 2:

BEOOGD EINDNIVEAU

De opleiding heeft **zicht op de vereiste startcompetenties van de net-afgestudeerden** en de competentieprofielen van verwante opleidingen uit binnen en/of buitenland.

Het competentieprofiel sluit aan bij de **verwachtingen** van het **werkveld**. Het bevroegde werkveld is representatief.

Het competentieprofiel beantwoordt aan de **decretaale bepalingen** betreffende VKS-niveau en oriëntatie en specifieke wet- en regelgeving geldend voor de opleiding.

Het competentieprofiel is **gekend en gedragen** door diegenen die het onderwijs verstrekken in de opleiding (kernteamleden, niet-kernteamleden en werkveld betrokken bij specifieke opleidingsonderdelen). Het competentieprofiel is **richtinggevend** voor het onderwijs.

Studenten kunnen het competentieprofiel waartoe ze worden opgeleid in **eigen woorden** formuleren.

KWALITEITSCRITERIUM 3:

OPLEIDINGSPROGRAMMA

De visie op de opleiding is **richtinggevend** voor het nemen van beslissingen inzake inhoud, samenhang en organisatie van het programma.

Het opleidingsprogramma is **actueel** en bevat **relevante, authentieke toepassingen**.

Het programma biedt ruimte om **relevante evoluties** in lijn met de beroepsspecifieke en maatschappelijke ontwikkelingen in het werkveld waarop de opleiding wil inspelen op te nemen. In het programma is ruimte gemaakt voor multidisciplinaire projecten.

Het opleidingsprogramma voldoet aan de relevante **decretale verplichtingen** (o.a. werkplekleren, aantal uren stage, ...).

Er is **inhoudelijke samenhang** binnen en over de semesters heen. De beoogde **leerresultaten** kunnen op een stapsgewijze, logische manier en binnen de voorziene tijd verworven worden. **Studenten** zien hoe opleidingsonderdelen bijdragen tot het bereiken van de leerresultaten. Ieder teamlid kent de plaats van zijn/haar opleidingsonderdelen (OLOD) binnen de **competentietrajecten** en kan zijn/haar bijdrage tot het competentieprofiel verwoorden. **Volgtijdelijkheid** tussen opleidingsonderdelen is weloverwogen.

Het opleidingsprogramma en de organisatie ervan maakt het mogelijk dat studenten hun **individueel traject** kunnen volgen.

Het opleidingsprogramma bestaat uit een **overzichtelijk** aantal **opleidingsonderdelen** en is beheersbaar voor alle betrokkenen. In de organisatie van het opleidingsprogramma maakt de opleiding optimaal gebruik van de beschikbare onderwijstijd.

De opleiding voorziet aandacht voor de ontwikkeling van **internationale en interculturele competenties** en faciliteert dit door diverse mogelijkheden voor internationale samenwerking en mobiliteit in lijn met het competentieprofiel van de opleiding en het opleidingsniveau. Kortlopende mobiliteiten, internationalisering@home en langlopende individuele mobility windows voor studie en/of stage maken deel uit van het bachelor opleidingsprogramma.

De opleiding weet tot welke doelgroep(en) ze zich richt en stemt de aangeboden **opleidingsvariant(en)** af op het instroomprofiel van de(ze) doelgroep(en).

Studenten worden betrokken bij de **evaluatie en bijsturing** van de samenhang en organisatie van het **programma**. Het opleidingsteam en het werkveld worden betrokken bij de evaluatie en bijsturing van de inhoudelijke kwaliteit van het programma.

KWALITEITSCRITERIUM 4:

KRACHTIGE LEEROMGEVING

De visie op de opleiding is **richtinggevend** voor het nemen van beslissingen inzake krachtige leeromgeving.

Op het niveau van elk opleidingsonderdeel creëert het team, respectievelijk de individuele lector, een leeromgeving die het studenten mogelijk maakt de toegewezen leerdoelen te bereiken. Lectoren gebruiken gepaste **werkvormen, groepeeringsvormen, leerinhouden, media en evaluatievormen** die onderling op elkaar afgestemd zijn en inspelen op de beginsituatie van de studentengroep.

Binnen de opleiding worden verschillende **werk- en evaluatievormen** steeds op een doordachte wijze, in relatie tot de vooropgestelde doelstellingen en de beginsituatie, aangewend.

Studenten leren van en met elkaar en van en **met het werkveld**.

Studiemateriaal is didactisch en inhoudelijk kwaliteitsvol, toegankelijk, tijdig beschikbaar en bevatten relevante, authentieke toepassingen.

Studenten krijgen regelmatig en tijdig taak- en procesgerichte **feedback** tijdens hun leerproces en bij evaluaties.

De **evaluatie** is valide, betrouwbaar en transparant.

Studenten worden betrokken bij de **evaluatie en bijsturing van studiemateriaal, studeerbaarheid, werk-, groepeerings- en evaluatievormen**. Werkveld wordt betrokken bij evaluatie en bijsturing van inhoudelijke kwaliteit van studiemateriaal.

Graduaatstudenten worden gefaciliteerd in hun vraag naar **internationale stage-ervaring en interculturele leerervaringen**, in lijn met het competentieprofiel van de opleiding.

Bachelorstudenten worden actief gestimuleerd tot **internationale en interculturele leerervaringen**.

KWALITEITSCRITERIUM 5:

STUDENTENBEGELEIDING

De visie op de opleiding is **richtinggevend** voor het nemen van beslissingen inzake studentenbegeleiding. Studentenbegeleiding vertrekt vanuit de Howest-waarden 'serve-empower-care'.

De opleiding biedt **studiekeizers** een **realistisch beeld** over alle facetten van de opleiding en Howest.

De opleiding neemt gerichte maatregelen met betrekking tot de **sociale binding** binnen de studentengroep en integratie in de hogeschool bij studenten.

De opleiding heeft zicht op het profiel van de instromers en zet in op gepaste initiatieven voor **instroombegeleiding**.

De opleiding voorziet zelf **toegankelijke dienstverlening** voor alle studenten m.b.t. vakinhoudelijke begeleiding, procesbegeleiding en trajectbegeleiding. Indien nodig, **verwijst** ze **door** naar specifieke instanties binnen en buiten Howest voor studievaardigheden, heroriëntering en/of psychosociale problemen. De opleiding speelt in op studenten die dreigen af te haken of nood hebben aan extra begeleiding (**coaching, heroriëntering, differentiatie**).

De opleiding zorgt voor goede begeleiding bij **uitgaande en inkomende studentenmobiliteit**.

De opleiding begeleidt afstuderenden naar een **eerste werkervaring of verdere studie**.

Studenten worden betrokken bij de **evaluatie en bijsturing van studentenbegeleiding**.

De opleiding heeft zicht waarom studenten de opleiding **vroegtijdig verlaten**.

De opleiding monitort het **onderwijsrendement** en stuurt bij met het oog op (her)oriëntering en doorstroom/uitstroom.

KWALITEITSCRITERIUM 6:

SAMENWERKING MET HET WERKVELD

De visie op de opleiding is **richtinggevend** voor het nemen van beslissingen inzake de samenwerking met het werkveld.

Samenwerking met het werkveld is **structureel** aanwezig in de opleiding (en conform relevante regelgeving) en bij de opzet van de opleidingsonderdelen vanaf de start van de opleiding.

De opleiding **bewaakt** binnen de samenwerking met het werkveld de **kwaliteit** van de werkveldpartners (bij onder meer de inhoudelijke input, begeleiding, evaluatie).

Studenten en werkveld worden betrokken bij de **evaluatie en bijsturing** van samenwerkingen met het werkveld.

Er is een **alumniwerking** met meerwaarde voor zowel de alumni als de opleiding.

De opleiding is een **relevante samenwerkingspartner** van het werkveld.

De bacheloropleiding is een **relevante kennispartner** voor het werkveld.

Onderzoek, dienstverlening (van de opleiding of cluster) en **onderwijs** versterken elkaar aantoonbaar.

De visie op de bacheloropleiding is **richtinggevend** voor het nemen van beslissingen inzake de keuze van (deelname aan) dienstverleningsprojecten en onderzoeksprojecten.

KWALITEITSCRITE RIUM 7:

GEREALISEERD EINDNIVEAU

De visie op de opleiding is **richtinggevend** voor het nemen van beslissingen inzake afsluitende toetsen.

Na het doorlopen van het programma, hebben de studenten de **leerresultaten verworven** en zijn ze direct inzetbaar.

De opleiding heeft **meerdere evaluaties** op afsluitend niveau waarin ieder leerresultaat **minstens één keer** afsluitend op graduaatsniveau (VKS 5) of op bachelorniveau (VKS 6) wordt getoetst. De opleiding heeft afsluitende toetsen die voldoen aan de voorwaarden zoals beschreven in niveau 5 of 6 in de Vlaamse kwalificatiestructuur.

Het **werkveld** wordt **betrokken** bij de evaluatie van afsluitende toetsen. **Beoordelingsdocumenten** zijn voor alle beoordelaars hanteerbaar wat betreft het aantal criteria en duidelijk in de verwoording en het gewicht.

De **beoordelingsprocedures** voor afsluitende toetsen is voor studenten en werkveld transparant en duidelijk beschreven. Tussen de verschillende beoordelaars vindt een gelijkwaardig overleg plaats waarin iedereen zijn beoordeling onderbouwt.

Het **werkveld** is betrokken bij het **ontwikkelen, evalueren en bijsturen** van evaluaties op afsluitend niveau. **Studenten** worden betrokken bij de **evaluatie en bijsturing** van afsluitende toetsen.

KWALITEITSCRITE RIUM 8:

OPLEIDINGSTEAM

De visie op de opleiding is **richtinggevend** voor het nemen van beslissingen inzake samenstelling, werking en ontwikkeling van het opleidingsteam.

Het opleidingsteam is **complementair** samengesteld en heeft de noodzakelijke (inhoudelijk, didactische en/of onderzoeksmatige) competenties om haar visie, beleid en opleidingsprogramma te realiseren.

Teamleden hebben **voeling** met het werkveld.

Teamleden blijven hun **competenties** verder **ontwikkelen of verfijnen**, in lijn met de noden van de opleiding. De opleiding garandeert de kwaliteit van het taalbeheersingsniveau van de lectoren binnen anderstalige opleidingsonderdelen.

Teamleden worden actief aangespoord tot **internationale/interculturele ervaringen** in het binnen- en buitenland.

Er is een permanente **dialog** tussen de teamleden en hun leidinggevende met betrekking tot (onderwijs)professionalisering, jobplanning, jobinhoud en evaluatie.

Het opleidingsteam is een **community** waar een cultuur heerst van kennisdeling en samenwerking.

Communicatie binnen het team en naar de studenten verloopt vlot en transparant.

Het opleidingsteam deelt en draagt de **Howest-waarden** 'serve-empower-care' uit.

Het team is **zelfkritisch** en altijd op zoek naar verdere verbeteringen in de opleiding op basis van feedback van stakeholders.

howest
hogeschool

